

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért. vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdij. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.

Félre 2 „

Előfizetési fölhívás

„SZÉKELY HIRLAP”

politikai és vegyestartalmu közlöny

április-júniusi évnegyedére.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

ápril-junius	1 frt,
„ szeptember	2 „
„ deczember	3 „

Tisztelettel kértük azon előfizetőket, kiknek előfizetése márczius végével lejárt s lapunkat ezután is hordatni kívánják: méltóztassanak az előfizetés meghosszabbítása iránt, minél előbb intézkedni, hogy a lap küldésében megakadás ne történjék.

Vidékieknek az előfizetés beküldésére, ajánljuk a postautalványt, mint legjutányosabb előfizetési módot.

„Községi vagy felekezeti iskola?”

I.

E czim alatt közlött a „Székely Hirlap” minapában Porzsolt Ádám ur tollából egy terjedelmes cikket. Porzsolt ur a községi iskolák mellett buzog, elég ép, erőteljes nézeteivel. E nézetek eddigelő már csaknem minden lapban el voltak mondva, röviden, vagy hosszabban, egy s más variációval, — de Porzsolt ur fejtegetései még sem valának fölöslegesek; nem, mivel a dolgot sok tekintetben új ruhában tudá fölmutatni.

A községi közös iskolák érdekében elhangzott elvi nézetek, viták után tekintsük kissé a gyakorlatot; lássuk a kivítelt: mi áll leginkább útjában annak, hogy a felekezeti iskolák közösökké alakulhassanak?...

Porzsolt ur soraiból azt látom, hogy ő a gyakorlati téren is működik, azaz: valamely tanító féle ember: ilyen egyénnel örömeztőbb álok szóba az oktatás terén, mivel tudom, hogy nézetei nem íróasztala mellett, hanem az iskola padjai között születtek s születnek. Igen lekötölezne tehát, ha, mint practicus ember, röviden

bár, nézetét nyilvánítaná arról is, mit alább vagyok mondandó az iskolák közsithetése körül.

Kijelentem előre, hogy én a népiskolákra nézve, P. urral (kevés híján, mit más alkalommal akarnék szellőztetni) egy nézetem vagyok. — A törvényhozás, a törvényhozó testület egyik legmagasztosabb hivatását fogta fel, midőn a népnevelést honunkban a kor színvonalára kívánja emelni. Ez intézkedés által a művelődés az összes népre kiterjesztetik, s reméljük, hogy ez leendő leghízbiztosabb mód arra, hogy a hazánk polgárai közt még ma is sok helyütt fennálló, a féltékenység kövéből épült átkos válasz fal végre valahára ledöntessék...

A közös iskolák terjedésének, alakulhatásának és fennálló hatásának azonban a kivitelben egy igen nagy akadályát látom a vallásfelekezetek ünnepeiben. A törvényhozás a dolognak ez ágával nem bajlódott, mi okból? nem tudom. A közoktatásügyi minister ur utasításaiban sem látok semmit erre vonatkozólag; lehet, hogy a községeknek akarja fennhagyni nyiltkérdésül, — pedig ez az ünnepek kérdése (mely kérdés egy igen tekintélyes pesti hetilapban is élénken volt közelebből vitatva) olyan akadály, mely egyesegyedül sok helységben legnagyobb gátul fog állani a közös iskolák létesíthetésében.

A népoktatási törvény egyik főbb elve a közös iskolák életbe léptetése. Miért? Mert minden egyes községben egyesült erővel akarja a nép oktatását, művelődését előbbre vinni; egyesült erővel akarja elérteni azon nagy célt, melyet a felekezetek talán külön-külön sohasem tudnának megtestesíteni. A törvény szelme szerint: katolikus, protestans, zsidó vallásuak, tehát a különböző elemek összeolvadva, vállvetve, egyesült erővel állított, maga rendén beállított iskolában, jól képzett s jól díjazott tanító által vezetnék, taníttatnák gyermekeiket... A cél valóban magasztos!.. Azonban míg egyfelől örömmel tekintjük az oktatásügynek e vívmányát, másfelől lelkesedésünket azonnal lehűteni képes a nemes ügy háta mögött jóformán kimagasló ünnepek kérdése...!

Ritka helység van olyan, melyben csupán csak egy vallásfelekezethez tartozó

egyének laknának mind. Községeink nagyobb számát (a városokat nem is említve) egy, két s több vallásu polgárok lakják. Teszem fel, valamely községben legyen róm. kath. és protestans egyház, és e község közös iskolát állítson, vagy már állított is fel. Kérdés: a különböző vallásu gyermekek: hogyan? minő renddel? mikor járjanak fel az iskolába?... A róm. kath. vallásu gyermekeket lehetne arra szorítani, hogy ünnepeiken feljárjanak az iskolába?... És megfordítva: lehet-e azt kívánni, hogy a protestans gyermekek a cath. ünnepek alatt szüneteljenek? Én azt hiszem hogy egyiket sem lehet követelni.

Ha a naptárba tekintünk, úgy látjuk, hogy a kath. ünnepek száma nagy: ünnep ünnepre következik. S már mi lesz akkor, ha ezek alatt a kath. vallásu gyermekek nem járnak fel tanulni? A tanítónak minduntalan után kell pótolnia a már egyszer eltanított tárgyakat. De vajjon képes leendő erre a községi iskolában működő egyetlen tanító, s még kettő is?...

Talán lehetne, mondja valaki, segíteni ilyen esetben a dolgon úgy, hogy a protestans szülék gyermekei se menjenek iskolába a kath. ünnepeken! Vajjon méltányos kívánság lenné-e ez?... Nem hiszen, hogy a prot. vallásu szülék az effélékben meg egyeznének: nem csak azért nem, mivel így gyermekeik a tanulásban is szenvednének, hátramaradnának, de azért sem, mivel a katolikus ünnepek megtartását féltékenyek lennének beoltani.

Itt, az illetén esetek fölmutatása okáért csak két vallásfelekezet ünnepeit hoztam fel; hát még ott, azon helységben mennyi fennakadás történhetik, a hol a róm. kath. mellett görög kath. felekezet is van. Sokkal nagyobb lenne és lesz a fennakadás ily estben már azért is mivel a görög kath. ünnepek tizenhárom nappal hátrább esnek a róm. kath. ünnepeknél. A mely községekben a főlebb látottakon kívül még izraelita vallásfelekezetek is vannak, oly helyeken természetesen az összeütközések még nagyobb mértékben jönnek elő.

Itt van a scylla és charybdis! Ez azon akadály, mely a közös iskolák iránti ked-

vet a vegyes felekezetű községekben le fogja sülyesztetni korán. A mely községben csupán egy felekezet van, ott a községi iskola kérdését könnyen keresztül lehet vinni. De, mint főleg érintem, a vegyes községekben, pedig ilyenek vannak a legtöbben, meg van az akadály. A törvényhozás nem tisztázta e kérdést, talán azért, mivel nem akarta, hogy a felmerülő baj miatt a törvény halasztást szenvedjen, vagy épen ne jöhessen életre... Hogy a nm. közoktatásügyi miniszter ur minő expedienst fog ajánlani, midőn ez összeütközések felszínre fognak itt — ott kerülni, nem tudom. De azt megjósolom bizton, hogy e kényes kérdés tisztázása nélkül a törvény csak írott malaszt fog lenni, a törvény keresztülvitele lehetetlené válik!

Pedig még nem minden az, a mit főleg elmondtunk. A tanító helyzete is kérdésbe tehető. Ezt s még egyebet is, lássuk a következő fejtegetésben.

Radnóthfai.

Maros-Vásárhely sz. kir. város képviselőtestületének újabb fölirata, a szesz-megdíjaztatás ügyében.

M. N. Miniszter ur! Nagyméltóságodnak a városi szesz és pálinka fogyasztási díjak szedése tárgyában idei 3001. sz. a. kelt magas rendeletét tisztelettel vettük, ebből nem csak arról értesülünk: hogy csak rövid idejű átmenti korszakra alakított s a kezdet nehézségei által kellően igazolt kezelési szabályaink nagyobb részint roszálva és betiltva lettek; hanem azon meggyőződést is merítettünk, hogy a szesz és pálinka fogyasztás díjazását tárgyzó, s nagyméltóságod által, m. é. 21,696 sz. a. minden változtatás nélkül jóváhagyott határozatunk, ha szinte annak megsemmisítését nméltóságod, határozottan kimondani, magát indítatva nem is érezte — negy részben tetteleg megsemmisítve lett.

Mi e város régale jogát nem csak koresmárlási uton akartuk határozatunk által hasznosítani — mely a nemes telkesek miatt egymagára lehetetlen, — hanem elhatároztuk, hogy minden a város területén elfogyasztott szesz és szeszese italok után, községi fogyasztási díjakat

veszünk, mire mint önálló törvényhatóságnak kétségtelen jogunk van.

Mi tiszta öntudatában voltunk annak, hogy írásba tett határozataink elég világosan és érthetően kifejezték azon szándékunkat, miszerint a város kül- és belterületén, bárki által, bármilyen alakban, s bármekkora mennyiségben elfogyasztandó minden pálinka, és szesz, ezekből finomított italok a díjazás tárgyát képezik, s ily értelemben, határozatainkat bátran a világ bírálata elébe merjük bocsátani; épen ezért nagyméltóságodnak jóváhagyó leirata után, jogosan hittük és állítottuk, hogy eme határozataink, kivétel és változtatás nélkül lettek megerősítve!!

Ha legkisebb aggályunk, ha legkisebb kétségünk lett volna az iránt, hogy határozatunk nem kifejezett értelemben erősített meg, s a megerősítés alapján a nméltóságod mostani szavai szerint: „csak a koresmaszerű áruval, illetőleg kimérés és az ital gyanánti fogyasztásra elárúsított szesz képezheti a m. é. 21,696. sz. rendelettel szedetni engedélyezett szesz és pálinka fogyasztási díjak alapját“, akkor soha életbe sem léptettük volna határozatunkat; mert meg vagyunk győződve, miszerint egy katonai laktanyának, egy állandó nemzeti színháznak felépítését, s két közlekedési utnak kinyitását — mire a jövedelem $\frac{2}{3}$ -dát szántuk, — a nép legszegényebb osztályának, a pálinkát koresmaszerű kimérés utján fogyasztó osztálynak, véres verejtékével létesíteni nem lehet és nem szabad!

Midőn mi oly czélokot tűztünk magunk elébe, melyekben a közérdek mellett, magány érdekeit is feltalálja minden osztály, az e czélokra szánt szesz és pálinka díjazást, oly alakban kívántuk felállítani, mely vagyoni és polgári állásához mérve, egyenlően és igazságosan terhelje a társadalom minden rétegét.

Ezen őszinte nyilatkozatunknak felfogja ismerni nméltóságod azon megdöbbentő benyomást, melyet ránk utóbbi magas rendelete gyakorolt, midőn abból arról kellene értesülnünk:

Hogy a magán fogyasztás, vagy is a házi fogyasztás, a községi fogyasztási díjaktól mentes, mihez képest a házi cselédeknek és a gyári munkásoknak, magán házakban, illetőleg benn a gyárakban italul adadni szokott pálinka, fogyasztási díj alá nem vonható.

Hogy bejegyzett kereskedők, az 1866. évi 1306. sz. alatt udvari rendelet értelmében, a 30 fok, s ezen felüli szeszt, pecsétjeikkel és saját kereskedői czéjökkel ellátott üvegekben, egy bécsi fertályon (meszely) felül nem terjedő mértékben díjmentesen árulhatják!

Hogy a bejegyzett kereskedők, czukrárszok, pogácsások és rozsolis termelők, a rozsolis fertályosnál nem kisebb, s kellően dugaszolt edényekben, az ülő és álló vendégek kivételével, díj nélkül árulhatják.

Nagyméltóságod magas rendeletének e három pontja képezi főbb sérelmeinket.

(Folytatjuk.)

VIDÉK.

Udvarhelyszék, márcz. 29.

Iskolatanácsunk márcz 28-án tartá évnegyedes gyűlését. Jelentékenyebb mozzanatai:

1. A felső népiskolai bizottság javaslata folytán határozattá lőn, hogy Udvarhelyszék területére egyelőre négy felső népiskola alapítása ajánltassék a miniszteriumnak. Ugyint: N.-Bacsonba, Etédre, H.-Szt-Mártonba és Kadicsfalvára. A miniszterium helyesen fog tenni, ha siet felhasználni azon igen szép összegeket, melyeket ezen iskolák föllállítására czéljából, egyesek és községek egész lelkesedéssel felajánlottak. Később, tán késő lehetne.

2. Memorandum készült az Udvarhelyt felállítandó fő reáltanodát tárgyzólag, melynek fölterjesztésére a szék képviselő bizottmánya átiratilag kéretett meg. A székelyföld tanügyi viszonyai között nincs jelentékenyebb, mint a realtanodák ügye. Ép ezért az udvarhelyszéki isk. tanács elismerést érdemlőleg járt el, midőn az udvarhelyi fő realtanoda ügyét — habár szorosán vett szakkörében nem tartozott — tárgyalta, s ezt illetőleg véleményt adott.

3. Antal K. iskola tanácsos indítványára elhatározott, hogy az udvarhelyi iparos növénydek számára esti tanfolyam nyitása czéljából, szólittassék föl a városi tanács a szükséges előadatok összeállítására.

4. Határozott, hogy a szék területén levő felekezetek szólittassanak föl iskoláikat a népoktatási törvény rendeleteihez képest rendezni be. — Már mire való az a sok felekezetes kicsinyeskedés. „Szegény székely, keletről jött, még se világosodott!“ régi nóta, régi igazságról.

Udvarhelyszék, márcz. 31.

Bizottmányi gyűlésünk nagyban foly. Első napon megválasztattak: levéltárnokká Bereczki Zsigmond; törvényszéki jegyzővé: Benze Márton; segéd dultóvá: Szakállas János; állat-orvosá: Pál János. E nap legnevezetesebb eseménye azonban nem a választás volt, hanem egy egészen sajátságos... furcsa historia. Ugron G. (fiatal baloldali ur) interpellálta a főkirálybíró; hogy miért kell még most is fegyvertartás és löpőr vásárolhatás végett hatósági engedélyért folyamodni. A főbíró felelt. Ugron G. azon kijelentéssel, hogy ezen tárgyban felirati javaslatot fog beadni, a válaszban egyelőre megnyugodott. Eddig a dolog természetes. mert Ugron G. az interpellációs oldalhoz tartozik. A dolog furcsája ezután jő. Ugyanis: U. G. atyja — volt ő conservatív, ez idő szerint országos képviselő és a jobboldalra ül, de a ki úgy látszik, minden oldal között legjobban a füstös oldalt szereti — fia interpellációját magáévá tévén, megragadta az alkalmot, egy ékes oráció tartására, melyben, hang-

TÁRCZA.

A berlini „Magazin für die Litteratur des Auslandes“ — a magyar irodalomról.

„Az előttünk fekvő Magyar könyvészet (Ungarische Bibliographie) újabb bizonyítékai annak, hogy a magyar irodalom nem csak folytonos emelkedésben van, hanem az általánosabb és tisztán tudományos ágakat is mindinkább kezdi felölelni. A Magyarországon legújabbán megjelent munkák közül különösen kettő bír általános érdekekkel. Ezek: Csengery Antal összegyűjtött művei, a ki egyike Magyarország legkiválóbb politikusainak; és az „Ugor nyelvtanulmányok“ első füzeté magyar akad. könyvtárak és pesti egyetemi tanár, dr. Budenz Józseftől, kinek széles és alapos ismerete az altai nyelvekben elismeréssel találkozott nem csak Magyarországon, hanem külföldön is.

Azon figyelemtelenség, melylyel a külföld a magyar irodalom irányába viseltetik, sok tekintetben csaknem legyőzhetetlen akadályokat gördít fejlődési processusába. Maradt volna csak a magyar nyelv legelső termeléseivel pangásban; bezzeg keresnők és kutatók mindazon levélkéket és rováásokat, melyekre Árpád vitézei meteszkettek, hogy rólok könyvekben és njságokban értekezhessünk. Így azonban a magyar nyelv és irodalom hozzánk igen közel, vagy jobban mond-

va tőlünk távolabb esik, hogysen komoly tanulmányokra ébreszthetne.“ Ygan.

— A megfagyott pityóka hasznosítása. A fagyott pityókának szeszfőzésre való felhasználása, nem lévén mindenütt előnyös, vagy eszközölhető; némely gazdára nézve, a következő jegyzés hasznos lehet. A fagyos pityóka megforrázva, s gödörbe taposva, sokáig jól megáll, s ez állapotban tápláló kostul szolgálhat szarvasmarhának ép úgy, mint sertésnek. Az egész dolog annyi: a fagyos pityóka leforrázva, gödörbe tétetik; ha a gödör oldala ki van deszkázva, czélszerűbb, ha nincs, arra kell igyekezni, hogy lehetőleg függélyes legyen, s fenekére szalma hintessék. Ez eljárás a földnek a pityókával való összeleegyedése meggátlása végett szükséges. A frissen forrázott pityóka, az ily elkészült verembe zudittatván, lehetőleg befedtetik, s teteje szalmával, vagy kórival befedtven, földdel felhantoltatik, mely midőn tömötten tartja, az eső ellen is védi. Így állapotban a pityóka megsavanyodik, s éven át eltart. Mintegy 30 év óta tesznek e tekintetben kísérleteket, kicsinyben, mint nagyban, s az eredmény mindig kedvezőleg mutatkozott. Német felfedezés, de azért nem ártana megkísérteni, a kit azon szerencsétlenség ór, hogy pityókája megfagyott.

— A fűzfa nyesés idejét illetőleg általában legczélszerűbbnek ajánlják márcziust. — Vannak csakugyan többen, kik úgy vélik, hogy

czélszerűbb a nyesést akkorra halasztani, midőn a fák kezdenek kiverni. Abban azonban mindannyian megegyeznek: hogy a nyesésnek simára, minden csutka nélkül kell történni, mi okból e műtétnél inkább fűrészt, mint fejsze használandó.

— Időjárás a hetvenes években. 870-ben a nyári titkaszó melegben, napszúrás miatt számtalan ember és állat veszett el, dél Németországban pestis uralkodott. 1070, mint jó börtérő év van följegyezve. 1270-ben a nagy hőség miatt elaszott minden gabona, minek éhség lett következtése. Bor sok és jó termett. 1370 őszén oly hideg lett, hogy a szőlőt sajtolás előtt, tűznél kellett kiengesztelni. A bor édes maradt egész télen át, s csak 1371 pünköstjekor kezdett forni, de fogytig savanyu volt. 1470-ben gabona és bor bőven termett; míg 1570 csaknem semmi. Az 1670-iki nagy hideg miatt, januárban elfagytak a szőlők, nyár folytán azonban annyira helyreállottak, hogy még sok jó bor termett(?) 1770-ben erős fagyos télre, hideg tavasz, erre nedves és barátságos nyár következett. Ez időjárás szélvész, viharok s erős felhőszakadásokkal összekötve károsan hatottak az egész növényzetre. Bor kevés és gyenge. Gabona hasonlólag. Az egésznek vége aztán nagy drágaság. Azt, hogy ez az év, hogy fog kiütni, még csak a kalendarium csinálók tudják. Annyi, többfelőli panaszok után áll: hogy a kényesebb természetű fák közül, igen sok kifagyott.

zatos szavakkal motiválta azt. Elmondá: hogy „a székely fegyverrel születik a világra, — persze hogy szörnyű dolog „velünk született tulajdonaink” hordozása végett is engedélyekért folyamodni... És a velünk született löpőrnak használati mennyiségét hatóságilag megszabni... nő már ez épen rettenetes! Hát ez is alkotmány? „Oh — nép!” itéld meg te — értelmesen. stb. stb. Felesleges tovább mondani az efféle dictiót, tudja ezt már mindenki könyvnélkül. Hanem részünkről kockáztatnunk kell egy megjegyzést, a mely szolgáljon egyszersmind U. L. urnak szükséges felvilágosításul. Bármely mivel állam-ban a fegyvertartás és löpőr-vásárlás hatósági ellenőrzést igényel. Ezt tudja mindenki, a ki a rendszertan abc-jét ismeri. Erdélyben az ide irányuló hatósági rendszabályokra kétszeres szükség van. Ezt tudnia kellene egy országos képviselőnek. És ha már valamely policziális intézkedés nem tetszik a képviselő urnak: igyekez-zék megváltoztatni azt Pesten az országházában; de ne baloldaliaskodják csengő frázisával a megyei bizottmányi gyűlésen, mert itt nem használ vele... Jobboldali Pesten és baloldali itthon: ez furcsa következtetés, — mézes madzag-képen adva pedig — hánytató hatású.

A második nap főeseményét Horváth János udvarhelyszéki törv. széki elnök és f.-fehérmegyei országos képviselő fegyelmi keresete képezte. Az ügyiratok felolvasása után vádolt kérésére egy bizottság küldetett ki a végett, hogy ismételtén átolvassa az irományokat — véleményes jelentést még a jelen bizottm. gyűlés alatt terjessze elő. A vád alá helyezés okai e lapokban annak idején közölve valának. Most nem szándékszunk bővebben foglalkozni ez ügygel; hanem itt is megjegyzünk valamit, a mi — ha úgy tetszik — tanácsul szolgálhat. Midőn H. urnak fegyelmi kereset alá vonatása elhatározott: akkor a többség csinálás nagy mesterei „akadályozva voltak Most — tetszés szerint dolgoznak. Hanem — és ezt kell megjegyezni — határozhat a jelen bizottmányi gyűlés bármit, felmentheti H. urat a fegyelmi kereset alól, sőt megszavazhat egy dicsőítő oklevelet is részére, — azonban tény marad az, hogy egy fizikai személy ugyanazon időben két olyan állomást, (képvisele és széki elnök) melyek egyike Pesthez, másika Udvarhelyhez van kötve, becsületesen és lelkiismeretesen be nem tölthet, és a ki mégis mindkettőt tartja: az vagy rossz képviselő, vagy rossz hivatalnok, vagy rossz ember. Tessék választani. A bizottm. gyűlés többi részéről máskor.

Lajtántuli dölgek.

A válság oda által tetőpontra hágott. A lengyel követek, egyen kívül, a szlovenek, szintén egyen kívül, továbbá Triest, Istria, Görz összes követei, s egy bukovinai a reichsrathot odahagyták. Klub-értekezéseikben elhatározták, hogy minél nagyobb csendben, tegyék a lépést, mindemellett is a reichsrath termében, sőt folyósóin is nagy izgatottság uralkodott. Az absolutismus addig alkotta az egységes birodalmat, addig állította szembe egyik nemzetiséget a másikkal, míg ennek következtében az ifjú alkotmányosság sorsa talányossá vált. A viszonyok illetén alakulása ránk nézve azért szomorító, minthogy annak lehető komoly következményei, teljességgel nem találunk elkészülve.

KÜLFÖLD.

A francia képviselő házban D'ondes Reggion közlebről általános derűtséget idézett elő, midőn egész őszinteséggel a csallhatatlanság hívének mutatta be magát. A zsinat atyák — mondá ő oly magasan és fenségesen trónolnak, hogy az ellenük emelt megtámadások nem is érik el őket. A ház jól mulatott D'ondes ur jó híszemű nyilatkozatain.

Ledru-Rollin vasárnap Boulogneba, hétfőn Párisba érkezett. Neje kísérte őt. A pályaudvarban csak két-három barátja várta az érkezőt. Allítólag Ledru-Rollin el van határozva a politikai élettől egészen távol maradni.

Az olasz kamrában a római kérdés s a pápa csallhatatlansága 28-án érdekes vitára adott alkalmat. Épen a külügyi budgettárgyalást aka-

rak folytatni midőn Biri képviselő fölkel s így szól: „a pénzügyi kérdéseknek nem szabad velünk feledtetni, hogy Róma a mienk. Ha e pillanatban a területet meg nem akarjuk, vagy meg nem tudjuk szállani, legalább mindent fel kell követnünk, hogy jogaink meg ne sértsenek.

A moszkvai szláv bizottság a jövő nyáron ismét általános szláv congressust szándékozik egybehívni, melyre a lengyeleket is meghivandja. E terv a varsói pánszlávok közt annál is melegebb pártfogásra talál, mert remélik, hogy a congressusnak sikerülend a lengyelekkel kibékülni.

Az Irland számára hozott kivételes rendszabályok még törvényerőre sem emelkedtek s a kormány már indítatva érzi magát, egy forradalomra lázító röpiratot lefoglalni, Irlandban az ugynevezett „Fermanagh Katechismus“-t az egyházi Katechismus politikai parodiáját terjeszték. Ez lefoglaltatott s a kiadóknak megtiltották új példányokat nyomtatni.

A pápai kormány, melynek hadügyi czélokra mindig van pénze, a szolgálatban levő francia legiót megkészteteni akarja. — Perreaux ezredés, mint parancsnoka a legiónak Franciaországból ez ügyben Rómába utazott.

A pápa mint a Journal d. D. írja, kijelenté, hogy Franciaország irányában nincs hállára kötelezve s azért Daru gróf tanácsait nem igen sokra becsüli. A bibornokok megjegyzésére, hogy Franciaország jegyzékét egyszerűen ignorálni még sem lehet, a pápa haragosan így felelt: „ti minyájan gyávák vagytok s én nem osztom félelmeteket. Ha Franciaország csapatait Rómában hagyja, nem irántunk való szertetből teszi, hanem politikai céljai vannak.“ Evvel a pápa elutasítá Franciaország azon kívánságát, hogy a zsinaton specialis követ által képviseltessék.

A közönség köréből. *)

Nem tehetjük, hogy a t. tanács figyelmébe ne ajánljuk az elhagyatott és csaknem árvaságra jutott, ugynevezett királykut mostani állapotát. Ugyanis 1-ór: a poklospatakan átvezető pallónak egy része letört; a még meglévő két szál gerenda is annyira rothadásnak indult, hogy a szolgálatot nem sokáig fogja kiállani; de főképp azért is kijavítandó a mostani átjárát, mivel az oly keskeny, hogy az átmenő a leesés veszélyének van kitéve, — aztán karfával sem ártana el látni; — 2-ór: a csorgónak egyik csőve el van romolva, minek következtében a víz nem a csőven, hanem mellette foly ki, ennek kiigazítása csekélységbe kerülne; és 3-ór: nem ártana a királykut helyiségét, — mint hajdanában volt — keményen bekerítettetni, — hogy azáltal a ron-daságtól meg legyen óva. A királykut vize csaknem páratlan városunkban, a honnét a városnak nagy része — ide számítva a főpiaczat is — látja el magát ivóvízzel — megérdemli a gondozást és utánjárást, — ajánljuk tehát még egyszer az illetők becses figyelmébe.

Többen.

VEGYES.

* A képviselőház 30-iki ülésében, a pénzügyi bizottság négy kisebb terjedelmű jelentése intéztetett el. Az állami számvéviszék, 80,000 frt előirányzatáról, Simai képviselőnek az ut- és hidvámok megszüntetésére nézve beadott javaslatáról, azután Pátrubán javaslatáról a vegymü-terem felszerelésére nézve, és végre Pestmegye központi törvényszéki bírái fizetésének felemeléséről. A két első elfogadtatott, a harmadik nem. Az utolsóra nézve abban állapodtak meg, hogy a belügyminiszter utasítsassék, az átruházás útján eszközözendő megtakarításokból, az illető bíráknak fizetési pótlékot adni. Ezután, 31-én, és április 1-jén is, a zárszámadások fölött folyt hosszúság és elkeseredett viták fejeztettek be. A baloldal, jobban mondva Ghyeci — mert ő volt

*) E rovat alatt közlöttékért csupán a sajtó-hatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

tábornok, s közlegény is egyszersmind, ez ügyben — megtett, a mit tehetett. Az egésznek vége az lett, hogy pénzügyminiszter, az 1867-diki kezelési kimutatás, s az 1868-iki zárszámadás politikai oldalát illetőleg fölmentetett.

Számtani részét majd csak a számvéviszék felállítását után, fogják elintézhetni.

* A régi veretű ezüst 6-tosok, és papir 10 krosok sorsa. A „M. P.“ hivatalos forrás után tudatja, hogy a 6-sok, és 10 kros bankjegyek, f. év június utolsó napjáig teljes érvényességgel bírnak. Ennél fogva senki se engedje magát rászedetni, azon üzérkedők által, kik 6—8 krt kínálgatnak azokért.

* Nagy-Szeben lakossága a legújabb népszámlálás szerint 18,998; Brassóé: 28,014; az egész Barcaságé 87,000 lélekre megy.

* A horvát képviselőház elnöke, az elnapolt országgyűlés tagjait, f. évi ápr. 20-kára Zágrábba, több kormány — előterjesztés, és törvényjavaslat tárgyalása végett, összehívta.

* József főherczeg, a honvédség főparancsnoka értesítette a honvédelmi miniszteriumot, hogy a mult héten látogatásával meglepte a pozsonyi és székesfehérvári honvédszázaljakat és mindent a legszebb rendben talált.

* A katonai joghatósági törvényben teendő javítások és reformok tárgyában a „P. Ll.“ a következőkről értesül: A törvényszéki urak intézménye, kiknek tetszésétől függött bármi tárgyat törvényszékhez utasítani s kiknek korlátlan kegyelmezési joguk volt, megszüntettétnék. A katonai vizsgáló bíró és ítélő bíróság oly jogkört nyer, mint a polgári törvényszékek. Az eddigi eljárás helyett, hol a hadbíró, vádló, védő és bíró volt egy személyben, ezután rendes eljárás fog behozatni. Katonai ügyészek lesznek a vádlók s a vádlottak védőt kapnak. Tisztek, nyug. hadbírák és polgári egyének, kik erre képesítve vannak, védők lehetnek. A végtárgyalás nyilvánosan történik, az eljárás az ujabbkori eszméknek megfelelőleg átalakittatik. A felelősségi jog egész terjedelmében érvényre jut s az ítélet többé nem a törvényszéki urak, hanem a fejedelem nevében mondatik. A törvényjavaslat novella alakjában van szerkesztve.

Jegyzéke

a m.-vásárhelyi m. k. ítélő táblának 1870. ápril. 6. és következő napjain tartandó nyilvános üléseken előadandó ügydaraboknak.

II. polg. osztályban.

(Folytatás és vége.)

Előadó k. t. bíró Csérgedi János által.

Vreneianu Dorhie Filipu Gligore e. 143 frt iránt Cardeanu Agaftei Emet János e. fekvők i. Burza Dumitru Burza Nicolai e. som. visszah. i. Mátyás-András Molnár T. birtokh. i. Lup Anna, Stojka Jakab e. atyáság elismerése i.

Előadó k. t. bíró Popovics Szerván által.

Gokán Simeon Hartstein Abr. s társa e. 140 frt kár i. Péter Elek Nagy Tamás e. 50 frt 40 kr s j. i. Tompa Gergely Müller Mihály e. 120 frt i. Verder Anras Szutrann György e. 3 frt i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál által.

Turduj Gy. Turduj Rafila e. 50 frt 30 kr kár i. Suciu Jakab Suciu Mária e. 20 frt i. Ugyanezeknek tilalom i. Orbán Mózesnek Bíró István e. som. visszah. i. Simó József Bonda Sámuel e. 13 frt 53 kr i. Fekim Mihály Issekucz Márton e. bérletfelm. i. Puskás Gergely Hickmann Gusztáv és társa e. 122 frt 99 kr i. Dzsosán Simeon és társa Dzsosán Nicolae e. hagyatéki megosztása i. Novacean Petru Puskaru Onu e. som. visszah. i. Moldován Hianak Posztu Juon e. 32 frt kár i. Czeec Miklós András József e. 120 frt 44 kr i. András Józsefnek Czeec Miklós e. 190 frt i. Krónthner Károly Girscht József e. 190 frt i. Pap Vaszília Fehéregyház közsege e. 474 frt iránt.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Pienár Anna és társa Pienár Ávrám e. apai örökség i. Mihonya J. Mihonya L. hagyatéka és részese e.

2 db föld átadása i. Kreesun Grigore Budurbán Mihaila e. 45 frt 80 kr kár i. S. kereszturi ev ref. egyh. Burzán Juon és társa e. 46 frt 20 kr i. Orbán János és társa Bíró István és társa e. birtokh. i.

Előadó k. t. pótbiro Illyés Károly által.

Bukur Sam. Resinánd közsege e. 1000 frt i. Mandla Józsefné Lázár Alajos e. igény per. Koos Gy. és társa Mössler János e. 400 frt i. Kereczán Mihaila hatyateki u. Ungur Toma Kimpián Dumitru e. birtokh. i.

III. Bűnügyi osztályban.

Előadó k. t. biro Sándor János által.

Molnár Dávid sulyos testi sértés. Dicsuj András dtto. Ifj. Blása György dtto. Ármion Jakab dtto. Borsinka Stefan dtto.

Előadó k. t. biro Spech Adolf által.

Tryaka Anna becsületsértési kihágása. Gunecs Jakab dtto. Zimmermann Liza dtto. Glatz Mihály dtto. Gottschling András dtto. Toader Akim tolvajság bűnyge. Szimiedzu Nikolae dtto.

Előadó k. t. biro Stojka Antal által.

Gál János és társai tolvajság. Barabás János közbizt. közintézkedések i. áthágás. Garcsa Dávid emberölés. Purdea Nechita gyújtás. Dobra Kondrate, gyilkosság i.

Előadó k. t. pótbiro Mégai Ferencz által.

Jakab Zsigmond és neje becsület bizt. e. kihágás. Zint Agneta dtto. Bumbea George Dumitru sulyos testi sértés. Orelt Frigyes és társa, hamis bankjegy gyártás Faragó Simon és társa sulyos testi sértés és izgatás sévtege.

IV. Az úrbéri oszt. ülésben.

Előadó k. t. biro Antalfi Gábor által.

Gr. Kemény Samuelmek Padután Juon e. egy belső majorság telek s külső tartozékainak visszabocsátása i. Özv. Donath Györgynének Gergely Juliána Bogdán Stefan s társa e. belső curialis telkek visszabocsátása i. Szabó Miklósnak Isztraty Juon e. egy külsővel ellátott belső állomány megváltása i. Gr. Bethlen Domokosnak Mihály György e. egy belső telek s különböző helységek határain fekvő külsőtegeinek természete iránt. Ugyanazon felperesnek Veress Ferencz e. hasonló telki állomány és tartozékai i. Özv. Zsombori Sándorné Kopecsán Juon e. egy béke egyezmény megsemmisítése i. Nagyida volt urberes községnak az ola való nemes birtokosság ellen erdő és legelő elkülönítés i.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. április 5.)

5% metalliques	60.40
5% nemzeti kölesön	70.10
860 államkölesön	97.20
Bankrészevény	723.—
Hitelrészevény	261.50
London	124.—
Ezüst	120.90
Arany	5.85 ¹ / ₂
Földt. ment. kötvény erd.	75.50
Földt. ment. kötv. magyarh.	78.50
„ „ „ horvát-slavon	83.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

H I R D E T M É N Y E K.

(33)

1—3

Demjén László

könyv- mű- és hangjegy kereskedésében

KOLOZSVÁRTT

Főpiacz:

haphatók és megrendelhetők **legújabb**

könyvek képek

HANGJEGYEK

valamint hires

bécsi zongorák gyári áron.

Amberg-féle	280	frt
Homolák	300	„
Stelzhammer	330	„
Nachtmann	380	„
Berger	380	„
Cramer	400	„
Toberer	420	„
Czapka	430	„
Bécsy	450	„
Schneider	480	„
Schweighofer	490	„
Ehrbar	550	„
Bösendorfer	550	„
Streicher	600	„

Harmoniumok:

100 frtól 500 frtig

Pianiumok.

Goldmann	400	„
Czapka	400	„
Ehrbar	450	„

Kijátszott hangszerek olcsóbban is kaphatók.

Használt hangszerek ujjakkal cseréltetnek ki.

(27)

Vajda-Szt-Ivánon mintegy 100 mázsa stiriai piros lóher mag, fecske-fonal mentes, van eladó a **Horváth Mihály** udvarában, mázsája 28 frt o.é. utó posta Sz.-Régen.

(32)

3—5

220,000 főnyeremény,

legkisebb 160 frt.

1870. ápril 15-kén

huzása lesz a m. kormány által alapított és biztosított 1864. évi cs. kir. osztrák sorsjegy kölesönnek, 120 millió 983,000 frt értékben.

A kölesön 400000 nyereménye közt van 20 à 250,000, 10 à 250,000, 60 à 200,000, 81 à 150,000, 20 à 50,000, 20 à 25,000, 10 à 20,000, 29 à 15,000, 171 à 10,000 352 à 5,000, 432 à 2,000, 783 à 1,000, 1350 à 500, sat. és 160 frt o. é. mint a legkisebb nyeremény minden kihuzott sorsjegynek.

Nincs egyetlen sorsjegy-kölesön, mely ily nagy nyeremény-esélyeket nyújtana, s így mindenkinek alkalom van nyújtva, hogy egy kis betéttel 220,000 frtot nyerjen.

Egy sorozat- és nyeremény-számos sorsjegy árra 2 frt, háromé 5 frt, hété 10 frt, tizenöté 20 frt o. é., bankjegyekben.

Szives megrendelések, az összegek beküldése után, gyorsan lelkiismeretesen pontosan és bérmentesen teljesítetnek, a hivatalos játékterv mellékletével, minden kívánt felvilágosítás készséggel megadatván s a huzás megtörténte után a nyeremény-jegyzék minden résztvevőnek ingyen megküldetvén, valamint a nyeremény-összegek azonnal kifizettvén. A megrendelések tehát mielőbb s egyenesen következő czim alatt teendők,

Breycha J. kereskedőháza,

Majna-melletti Frankfurtban, Grosse Friedbergstrasse, 41.

(28)

6—16

Gazdasági és kerti veteménymagvak.

Luczerna franciaia.

magyar.

Lóhere steier.

Burgundi répa.

Tarló répa.

Bükköny.

Fűmag, franciaia és angol.

Ákészfamag sat.

Mindennemü kerti vetemény magvak, s mintegy 300 féle legújabb virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron.

Szentjánosi Ferencz,

Kolozsvártt.

(31)

3—3

Elad falusi birtok.

V.-Szt-Iván közsege és határán, M.-Vásárhelytől 2, és Sz.-Régentől 1, órányira, az ugynevezett Gondos-féle, szabadon álló, 115 holdnyi birtok, készpénz fizetés mellett örök áron eladó, ápril 24-kén a birtok átvehető is lévén.

Szóbeli megtalálásokra felel **Szentiványi Kálmán M.-Vásárhelytt.**

(33)

2—3

A m.-gerebenesi korcsmárlási jog folyó év — **április 11-én,** a helységben, gróf Teleki Sámuel ur udvarában — f. év ápril 24-től kezdve az 1871-ik év 1-ső napjáig árverés utján haszonbérbe adatik. Kikiáltási ár 400 frt, mely összegnek 10%-ét bánatpénzüil az árverésben résztvevők előre letenni tartoznak.